

Fysik i November 1903 bestemte sig til at overdrage den bekendte franske Geograf Elisée Reclus at udgive en Haandbog om Jordens Vulkaner; af denne foreligger nu det første Hefte, 167 Sider stort.

Heftet omfatter Vulkanerne i Iran, Armenien, Syrien, Lille Asien og Kaukasus. Hvert af disse Lande behandles i et særligt Afsnit, der indledes med en meget instruktiv Beskrivelse af vedkommende Lands geografiske Forhold. Derefter skildres de vulkanske Omraader, mere eller mindre udførligt i Forhold til deres Vigtighed; der omtales dog kun de Omraader, der har haft Udbrud efter Tertiærtidens Begyndelse. Som „udslukte“ Vulkaner betragtes de, der ikke har haft Udbrud i den historiske Tid, selv om den hendøende, vulkanske Virksomhed endnu aabenbarer sig i Fumaroler, varme Kilder eller ved ikke-tektoniske Jordskælv. Hvert Afsnit sluttes med en udførlig Literaturfortegnelse, der omfatter saavel Bøger og Afhandlinger som Kort over den paagældende Egn, hvilket er meget nyttigt for den, som vil gøre et specielt Studium af den.

I Kapitlet om Iran knytter Hovedinteressen sig til den berømte, 6080 Meter høje, persiske Vulkan Demavend, 75 Km. Syd for det kaspiske Hav, fra hvilken der stadig sker Damperruptioner med Udslyngning af Aske og vulkanske Bomber.

I Kapitlet om Armenien læser man med Fornøjelse bl. a. Skildringen af den bekendte Dobbeltvulkan Ararat eller Masis, som Armenierne kalder den, hvis højeste Tinde bærer et Krater, som er fyldt af Is og Sne, medens den lavere Tindes Krater er snefrit om Sommeren. Ogsaa Skildringerne af Bingöl-dagh, „Bjærgene med de Tusind Kilder“ og af Nimrud-dagh, der er opkaldt efter den fra Bibelen bekendte Nimrod, er interessante.

I Kapitlet om Syrien fængsles man mest af de vulkanske Forhold ved Jordan Flodens ejendommelige Dal, som efter Reclus's Mening sidst har staaet i Forbindelse med Middelhavet over Esdraelon Sletten, der er lavere end de laveste Steder mellem det døde Hav og Bugten ved Akaba.

I Kapitlet om Lille Asien knytter Hovedinteressen sig til Skildringen af de vulkanske Fænomener ved det ægæiske Hav og ved Marmara Havet.

I Kapitlet om Kaukasus omtales Vulkanerne Elbruz (5646 M. høj), der er Kaukasus's højeste Top, og den 5043 høje Kazbek ved Darjal-Passagen, Egnen ved Pjætigorsk med de varme Mineralkilder, Nafta-Egnene mellem Balakhany og Sabuntchy Nordøst for Baku og Bibi-Eibat Sydvest for Baku, og de mærkelige Dyndvulkaner, der især forekommer paa Halvøen Apsheron ved det kaspiske Hav og paa Halvøerne Kertsh og Taman

paa begge Sider Indløbet til det Asovske Hav. Dyndvulkanerne paa Taman har været i Virksomhed i den første Tredjedel af det nittende Aarhundrede,

Bogen er helt igennem interessant, og Forfatterens ansete Navn borger for, at den i alle Retninger er saa god og paalidelig, som det overhovedet er muligt at gøre den. Den er illustreret med en Del Kort og Profiler. Nogle flere Kort vilde maaske være ønskelige, men man kan hjælpe sig med Stielers Atlas, paa hvilket de fleste af de i Bogen forekommende Navne findes. Med Interesse imødeser man de følgende Hefter, der bl. a. vil give Beskrivelser af Vulkanerne i Italien, paa Japan og Sundaøerne og i Vestindien.

Victor Madsen.

Natives of Australia by N. W. Thomas. London.

Archibald Constable and Company, Ltd. 1906.

Oktav 256 S. med 32 Illustr. og et Oversigtskort.

Dette Værk omfatter en samlet Oversigt over Jordens mest primitive Folk, de australske indfødte, som i en nærmere eller fjærnere Fremtid rimeligvis helt vil forsvinde fra Jordan som Følge af deres Sammenstød med den europæiske Civilisation. Ethvert Bidrag til Kendskabet om disse Naturfolk er derfor meget ønskeligt. Forfatteren har gjort sig det til Opgave at give en, som man vil sige, endelig samlet Fremstilling af Australiernes Sprog og Etnografi og har saavidt kan ses benyttet med Skønsomhed de Kilder, der findes om dette Emne, saaledes at Bogen kan betragtes som en paalidelig Vejleder; dog kunde Literaturfortegnelsen nok have været noget fyldigere. Meningen med Bogen har vel været at gøre Stoffet tilgængeligt for enhver dannet Læser, og dette er i høj Grad lykkedes Forfatteren, saaledes at den sikkert vil vinde Udbredelse imellem den desværre alt for snævre Kres, som interesserer sig for Jordan, og hvad der rører sig paa den. Den er skrevet i et let læseligt Sprog og forsynet med gode Illustrationer. Den er delt i to Kapitler, der giver først en kort geografisk Beskrivelse af Australien, hvorefter følger de Indfødtes Udseende, Sprog, Kunst, Viden, Redskaber, Fødemidler, Adspredelser, Love, sociale Organisationer, Giftermaal, Ceremonier, Begravelser, Religion, Tryllevæsen, Myter, Æventyr o. s. v. Værket, der er andenhaands Arbejde, indeholder intet nyt ud over hvad vi i Forvejen ved, men man maa være Forfatteren taknemlig for, at han har samlet her alt væsentligt i sin Bog, der for Etnografer af Fag ogsaa bekvemt kan benyttes som Haandbog.

Ole Olufsen.